

Dokument ze zasedání

B10-0060/2024

17.9.2024

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení Komise

v souladu s čl. 136 odst. 2 jednacího řádu

o ničivých povodních ve střední a východní Evropě, ztrátách na životech a připravenosti EU reagovat na tyto katastrofy, které ještě zhoršila změna klimatu
(2024/2817(RSP))

Waldemar Buda, Cristian Terheş, Daniel Obajtek, Marlena Mała, Jadwiga Wiśniewska, Michał Dworczyk, Mariusz Kamiński, Maciej Wąsik, Adam Bielan, Arkadiusz Mularczyk, Piotr Müller, Jacek Ozdoba, Alexandr Vondra, Malgorzata Gosiewska, Veronika Vrecionová, Gheorghe Piperea, Georgiana Teodorescu, Adrian-George Axinia, Claudiu-Richard Târziu, Șerban-Dimitrie Sturdza, Ondřej Krutílek, Joachim Stanisław Brudziński, Beata Szydło, Anna Zalewska, Patryk Jaki, Tobiasz Bocheński, Bogdan Rzońca, Kosma Złotowski, Ivaylo Valchev
za skupinu ECR

Usnesení Evropského parlamentu o ničivých povodních ve střední a východní Evropě, ztrátách na životech a připravenosti EU reagovat na tyto katastrofy, které ještě zhoršila změna klimatu (2024/2817(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na čl. 136 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že Českou republiku, Maďarsko, Polsko, Rakousko, Rumunsko a Slovensko zasáhla tragédie v podobě extrémních povodní; vzhledem k tomu, že tato tragédie způsobila nejen značné materiální ztráty, ale bohužel i ztráty na lidských životech;
- B. vzhledem k tomu, že byla zasažena významná část jejich území, včetně mnoha hospodářsky a sociálně znevýhodněných regionů;
- C. vzhledem k tomu, že při „povodních tisíciletí“, k nimž došlo v letech 1997 a 2002, zemřelo více než 100 osob, z nichž nejméně 45 v Evropě;
- D. vzhledem k tomu, že tento druh katastrofických záplav zasáhl regiony, které zasáhly i povodně tisíciletí; vzhledem k tomu, že rozsah materiálních a přírodních škod v některých regionech je nyní ještě vyšší než v roce 1997; vzhledem k tomu, že v posledních letech dochází k těmto ekologickým katastrofám stále častěji a jsou čím dál intenzivnější a způsobily v různých evropských regionech tragédie, například v Itálii, zejména v regionech Marche a Emilia-Romagna a na ostrově Ischia, jakož i v Německu a Belgii, kde měly tyto jevy ničivé důsledky jak pro lidi, tak pro místní infrastrukturu a hospodářství;
- E. vzhledem k tomu, že povodně v Polsku způsobily bezprecedentní materiální a environmentální škody a zničily mnoho památek a předmětů kulturního a náboženského dědictví, zemědělské plodiny, zařízení pro chov zvířat, domy, živobytí tisíců lidí, další druhy majetku a dokonce celá města; vzhledem k tomu, že tato katastrofa bude mít dlouhodobý dopad na místní hospodářství, odvětví cestovního ruchu a infrastrukturu;
- F. vzhledem k tomu, že ačkoli k přírodním katastrofám dochází ve všech regionech světa, méně rozvinuté regiony, které jsou často venkovskými oblastmi s nedostatečnou infrastrukturou, jsou výrazně zranitelnější než jiné regiony;
- G. vzhledem k tomu, že klíčovou úlohu při minimalizaci škod a snižování materiálních ztrát a počtu obětí hraje vybudovaná protipovodňová infrastruktura, jako jsou přehrady; vzhledem k tomu, že to znamená, že pokračování výstavby dalších plánovaných přehrad má zásadní význam pro předcházení podobným katastrofám v budoucnu;
- H. vzhledem k tomu, že v důsledku probíhajících povodní ve střední a východní Evropě se ocitly tisíce hektarů orné půdy pod vodou; vzhledem k tomu, že obrovské ztráty, které letos v zemědělství způsobily přírodní katastrofy, znemožní mnoha regionům připravit

půdu na ozimé plodiny, které jsou důležité pro zajištění potravinového zabezpečení na vnitrostátní i evropské úrovni;

- I. vzhledem k tomu, že všechny tyto přírodní katastrofy postihují především chudší regiony EU, které se nacházejí ve východní a jižní části EU, zejména v členských státech, které například dostávají z rozpočtu společné zemědělské politiky (SZP) nejnižší přímé platby na produkci, přičemž Polsko, Slovensko a Rumunsko jsou výrazně pod průměrem EU;
- J. vzhledem k tomu, že přírodní katastrofy jako jsou tyto, mají stále závažnější a častější dopady na místní komunity a hospodářství v členských státech, což vyžaduje koordinovanou a včasnou reakci na evropské úrovni;

Obecně

1. vyjadřuje svou nejhlubší soustrast a solidaritu obětem, jejich rodinám a všem lidem a komunitám postiženým probíhajícími extrémními povětrnostními jevy a ničivými povodněmi ve střední a východní Evropě, včetně České republiky, Maďarska, Polska, Rakouska Rumunska a Slovenska;
2. oceňuje neúnavné úsilí, solidaritu a velkou angažovanost profesionálních a dobrovolných hasičských sborů, záchranných organizací, dalších dobrovolníků a vojenských služeb, včetně vojáků jednotek územní obrany v Polsku, ale i státních, regionálních a místních orgánů a občanů, kteří při záchraně druhých a při ochraně domovů a infrastruktury riskují své životy; zdůrazňuje, že tísňové služby hrají klíčovou úlohu při záchraně životů, evakuaci zranitelných oblastí a ochraně majetku v často obtížných podmínkách a že jejich neúnavné úsilí a ochota jednat, a riskovat tak někdy i vlastní životy, má při zvládnutí následků katastrofy zásadní význam;
3. vyzývá členské státy, aby uznaly a prosazovaly význam dobrovolnických hasičských sborů a dalších dobrovolnických organizací v oblasti civilní ochrany; vyzývá EU, aby podporovala programy dalšího vzdělávání a technického vybavení pro tyto tísňové služby a posílila jejich celoevropskou síť tak, aby byla na budoucí extrémní povětrnostní jevy lépe připravena;
4. vyjadřuje hluboké znepokojení nad rostoucí intenzitou a četností extrémních povětrnostních jevů na území EU, včetně sucha, extrémních srážek a rozsáhlých povodní, jakož i vln veder a přírodních požárů, a nad jejich závažnými přímými dopady na lidské zdraví, živobytí, bydlení, infrastrukturu a zemědělství; zdůrazňuje, že je naléhavě nutné posílit kolektivní reakci EU na dopady nepříznivých povětrnostních jevů, jako jsou tyto, prostřednictvím účinných opatření civilní ochrany pro přizpůsobení se změně klimatu a její zmírňování s cílem chránit lidi, jejich živobytí a hospodářství;

Financování civilní ochrany a pomoci při katastrofách

5. důrazně upozorňuje, že pomoc obětem povodní musí mít podobu nevratných grantů a že co největší částku nevratné pomoci musí obdržet i regiony postižené povodněmi;
6. vyzývá Komisi, aby poskytla dodatečnou finanční pomoc ad hoc ve formě dodatečných plateb ze zemědělského rezervního fondu a aby výrazně zvýšila prahové hodnoty pro

případnou podporu z vnitrostátních fondů;

7. poukazuje na to, že vzhledem k rozsahu a četnosti přírodních katastrof se roční zemědělská rezerva zřízená nařízením (EU) 2021/2116¹ stává nedostatečnou, neboť tyto krize již nejsou nouzové situace v oblasti zemědělství, ale spíše chronické; domnívá se proto, že by Komise měla rovněž okamžitě přijmout nápravná opatření v dlouhodobém horizontu tím, že vytvoří samostatný nástroj EU pro financování kompenzace dopadů povětrnostních jevů v zemědělství a bude sdružovat finanční prostředky mimo rozpočet SZP;
8. vyzývá ke spravedlivějšímu rozdělování finančních prostředků na podporu v rámci SZP mezi všechny členské státy; poukazuje na to, že největší problémy se zmírňováním dopadů přírodních katastrof a obnovením hospodářství ve venkovských oblastech mají členské státy s nejnižší úrovní prosperity; je znepokojen tím, že rostoucí počet přírodních katastrof umocní pokračující trend, kdy zemědělci v důsledku rostoucí nepředvídatelnosti výnosů a klesající ziskovosti produkce opouštějí zemědělské podniky;
9. důrazně se zasazuje o to, aby v příštím víceletém finančním rámci byly posíleny investice EU související s odolností; podporuje součinnost mezi společnými projekty a dohodami o spolupráci mezi jednotlivými úrovněmi správy s cílem využít sdílené kapacity a úspory z rozsahu v investicích EU do odolnosti vůči místním katastrofám;
10. žádá, aby byly zaručeny a posíleny investice do předcházení katastrofám a připravenosti na ně; domnívá se, že cílené financování by se mělo zaměřit na snižování rizik a připravenost na široké spektrum katastrof;
11. zdůrazňuje, že hasičské sbory a humanitární organizace spolu během nedávných záplav ve střední a východní Evropě účinně spolupracovaly a znovu potvrzuje zásadní úlohu, kterou sehrála kapacita rescEU; zdůrazňuje, že rychlá přeshraniční výměna zdrojů, tísňových služeb a odborných znalostí zachránila životy a zabránila závažným škodám; zdůrazňuje význam koordinace na úrovni EU, pokud jde o pomoc při katastrofách, a domnívá se, že tato spolupráce prokazuje sílu evropské solidarity v případě katastrofy; zdůrazňuje, že je důležité tuto spolupráci dále podporovat a prohlubovat prostřednictvím společné odborné přípravy, výměnných programů a rozšíření mechanismu civilní ochrany EU;
12. trvá na tom, že klíčovou úlohu při předcházení katastrofám, obnově po symetrických a asymetrických otřesech a boji proti změně klimatu by měla hrát politika soudržnosti; je si vědom toho, že budoucí politika soudržnosti EU by měla odpovídajícím způsobem řešit výzvy vyplývající z přírodních katastrof a jejich dopad na regiony EU, zejména na méně rozvinuté regiony; zdůrazňuje, že cílem politiky soudržnosti je podporovat méně rozvinuté regiony, zejména ty, které jsou nejvíce vystaveny následkům přírodních katastrof, a vést ke konvergenci;
13. domnívá se, že regionální investice z rozpočtu EU by měly i nadále podléhat sdílenému

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116 ze dne 2. prosince 2021 o financování, řízení a monitorování společné zemědělské politiky a zrušení nařízení (EU) č. 1306/2013, Úř. věst. L 435, 6.12.2021, s. 187, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/2024-05-25>.

řízení plánování a provádění, aby bylo možné reagovat na potřeby členských států, regionů a městských, venkovských a odlehlých oblastí, zejména s ohledem na přizpůsobení městských a venkovských oblastí novým výzvám, jako jsou povodně;

14. zdůrazňuje, že je důležité koncipovat a udržovat individuálně uzpůsobené programy a opatření EU pro regiony, které jsou obvykle postiženy přírodními katastrofami; uznává potřebu integrované krizové flexibility v souvislosti s regionálním financováním;
15. vybízí dotčené členské státy, aby požádaly o aktivaci mechanismu civilní ochrany EU a Fondu solidarity EU; vyzývá Komisi a ostatní členské státy, aby na všechny žádosti o podporu neprodleně odpověděly;
16. zdůrazňuje, že extrémní povětrnostní jevy vedou k širším hospodářským dopadům v postižených regionech a k velkým fiskálním výzvám na vnitrostátní úrovni a rozšiřují meze stávajícího Fondu solidarity EU (FSEU); vyjadřuje politování nad tím, že při vyplácení pomoci z FSEU v plném rozsahu dochází ke značným zpožděním, zejména v důsledku technických problémů; zdůrazňuje, že zásadní význam pro účinné fungování FSEU má rychlá reakce na mimořádné situace a že je tento fond obzvláště důležitý v regionech s omezeným přístupem k alternativním zdrojům financování; naléhavě vyzývá Komisi, aby prozkoumala všechny možné způsoby, jak uvolňování prostředků z FSEU urychlit; dále vyzývá k vytvoření položky pro mimořádné finanční prostředky s cílem rychle pomoci postiženým jednotlivcům a společnostem a rychle obnovit postiženou infrastrukturu, konkrétně komunikační trasy a hydrotechnické protipovodňové práce, jakož i investice do preventivních opatření, která, pokud budou provedena včas, sníží budoucí dopady extrémního počasí;
17. vyzývá Komisi, aby méně rozvinutým regionům poskytla technickou a finanční podporu a zajistila, aby žádný členský stát nebo region nezůstal v úsilí o zlepšení připravenosti na katastrofy opomenut; poukazuje na to, že pomoc a finanční zdroje musí být v postižených oblastech k dispozici co nejrychleji a co nejjednodušším a nejpružnějším způsobem;
18. trvá na tom, aby po dobu 12 po sobě jdoucích měsíců byla zrušena plenární zasedání ve Štrasburku a aby prostředky, které se tímto ušetří, byly přiděleny na pomoc obětem povodní;

Prevence

19. vítá skutečnost, že protipovodňová opatření přijatá v posledních letech, z nichž mnohá byla podpořena z prostředků EU, byla v mnoha regionech úspěšná a zabránila závažným katastrofám; konstatuje, že nové přehrady, poldry a záplavová povodí zmenšily rozlohu záplavových území a zmírnily dopad na městské a venkovské oblasti, a poukázaly tak na význam preventivních investic do protipovodňové ochrany; konstatuje, že těmto investicím často brání extremistické aktivistické skupiny, a vyzývá k tomu, aby jejich činnosti bylo v budoucnu bráněno;
20. zdůrazňuje, že je třeba dále investovat do infrastruktury, zejména do protipovodňové infrastruktury, včetně výstavby přehrad a regulace řek; domnívá se, že dosahování cílů v oblasti životního prostředí by nemělo bránit budování protipovodňové infrastruktury;

21. v této souvislosti zdůrazňuje, že je třeba dále urychleně investovat do opatření pro zvládnání povodňových rizik a ochranu občanů; vyzývá Komisi, aby urychleně předložila návrhy opatření k předcházení katastrofám, jako jsou tyto, v budoucnu, a aby přezkoumala stávající iniciativy tak, aby byly upřednostněny investice, které skutečně zaručí bezpečnost našich občanů, s přihlédnutím ke zdrojům financování;
22. vyzývá členské státy, aby zintenzivnily rozšiřování a nápravu protipovodňových opatření ve zvláště zranitelných regionech, včetně hydrotechnických prací, jako je vytvoření dalších retenčních oblastí; vyzývá v této souvislosti Komisi, aby omezila byrokratické překážky a urychlila postupy schvalování výstavby a opravy protipovodňové infrastruktury, aby bylo možné provádět naléhavě potřebná ochranná opatření bez zbytečných prodlev; zdůrazňuje, že to vyžaduje časově účinnější postupy, jasně vymezené povinnosti a jasné zaměření na nezbytná stavební opatření;
23. vyzývá Komisi, aby rozšířila oblast působnosti FSEU tak, aby mohl rovněž podporovat novou výstavbu veřejné a soukromé infrastruktury, jako jsou nové přehrady, nebo dokončení stávajících přehrad, s cílem předcházet závažným škodám způsobeným katastrofami a tyto škody omezovat;
 - o
 - o
 - o
24. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi a vládám a parlamentům členských států.